Hispana Esperanto GAZETO

Eis aquí se descobre a nobre Hespanha
Como cabeça allí da Europa toda.
De ĉi tie jen nobla Hispanujo
Kvazaŭ kapo de la tuta Eŭropo.
(«Os Lusiadas». Kanto III^a^, XVII.)
CAMOENS

5a jaro Februaro 1935 N-ro 45

OFICIALA ORGANO DE
HISPANA ESPERANTO ASOCIO
ORGANO OFICIAL DE LA
ASOCIACIÓN ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Redakcio kaj Administracio :
APARTADO DE CORREOS 1.089
MADRID (HISPANUJO)

MEMORINDAJ TAGOJ

1. 1903.—*Fondo de la Hispana Societo por la propagando de Esperanto.*

3. 1584.—*Naskiĝis Ramírez Carrión, la unua kiu instruis la surd-mutulojn legi kaj skribi.*

4. 1817.—*La Argentina Respubliko eksleĝigis la sklavecon.*

6. 1906.—*Oni elparolis unuafoje en la hispana parlamento la vorton* Esperanto.

ACTA LV DE LA JUNTA CENTRAL EJECUTIVA DE H. E. A.

En Madrid, a las 18 horas y 30 minutos del día 14 de enero de 1935, se reunió en el domicilio de la Asociación (Chinchilla, 2) la Junta Central Ejecutiva, con asistencia de los miembros expresados al margen.

Se tomaron por unanimidad los siguientes acuerdos:

1.° Aprobar el acta de la sesión anterior.

2.° Gestionar autorización para celebrar en Madrid la Asamblea de Delegados los días 24 (domingo) y 25 (lunes) de febrero.

3.° Aprobar los balances de fondos correspondientes al cuarto trimestre de 1934 y a todo el año 1934.

El presidente da cuenta de que después de una labor de dos años, se ha conseguido que *Heraldo de Madrid* se interese por el Esperanto, y que, con motivo del XXVII Congreso, organiza una caravana de turistas a Italia, como puede verse en el número del 11 de enero, en el que dedica un gran espacio a este asunto. Se aprueba la minuta de una carta de felicitación que dirigirá el presidente al director del *Heraldo*, y un artículo que se publica en el presente número de la revista.

Se da cuenta de un escrito de la Liga de Ferroviarios Catalanes, con el que envían noventa y cuatro adhesiones a H. E. A. y anuncian el envío de más cuotas.

También se da cuenta de un escrito en el que el Director de la Hemeroteca Municipal de Madrid da las gracias por la suscripción al *The European Herald* que H. E. A. abona para la Hemeroteca.

No habiendo más asuntos pendientes se levantó lo sesión.

El secretario, *Fernando Redondo*.—V.° B.°: El presidente, *Julio Mangada*.

Asistieron: el presidente; D. José Perogordo, vicepresidente; D. Julián Sosa, tesorero; Srta. Visitación Martín, bibliotecaria; D. José Artigas y D. Carlos de San Antonio, vocales; D. Jacinto Martín, vicesecretario, y el secretario.

La mastro de sovaĝa bestaro ĉeestis la fojron de urbo montrante sian bestkolekton, kaj lia edzino, en apuda urbeto, kun alia bestaro. Post malmultaj tagoj venis ĉe la edzo la edzino kaj tial li afiŝis:

«Pro la alveno de mia edzino la sovaĝa bestaro pligrandiĝis.»

HISPANA ESPERANTO - ASOCIO

Balance de fondos correspondiente al cuarto trimestre de 1934

DEBE

Existencia en 30 de septiembre de 1934	6.491,86
Ingresado por cuotas de socios:	
De 1933	2,50
De 1934	51,—
De 1935	891,60
Ingresado por venta de obras, folletos e insignias	568,23
Ingresado por suscripción al BES-a Adresaro	360,80
TOTAL	8.365,99

HABER

Alquiler de casa y gratificación a la portera	340,—
Gastos de Secretaría	240,—
Personal de Secretaría	360,—
Facturas de la imprenta de los Sres. Chulilla y Angel por las revistas de octubre a diciembre y otros impresos	1.667,50
Donativo para la suscripción nacional a favor del Ejército	100,—
Adquisición de obras en esperanto	534,31
Factura del Centdro Gráfico Artístico, por grabados	27,50
Bordado de la bandera de la Asociación y arreglo del portabandera	180,—
TOTAL	3.449,31

RESUMEN

Importa el Debe	8.365,99
Importa el Haber	3.449,31
Existencia en el día de la fecha	4.916,68

Madrid, 31 de diciembre de 1934.—El Tesorero, *Julián Sosa*.—Intervine: El Secretario, *Fernando Redondo*.—V.° B.°: El Presidente, *Julio Mangada Rosenörn*.

ASOCIACION ESPERANTISTA ESPAÑOLA

Balance de fondos correspondiente al año de 1934

CARGO

Existencia en metálico en 1.° de enero	612,98
Ingresado por cuotas de socios	1.959,40
Idem por subvenciones	11.500,—
Idem por venta de libros, folletos e insignias	947,81
Idem por donativos	19,—
Idem para el BES-a Adresaro de 1935	376,70
TOTAL	15.415,89

DATA

Alquiler de casa durante el año	1.200,—
Gratificación a la portera	120,—
Gastos de Secretaría	1.008,70
Facturas de los Sres. Chulilla y Angel, por impresos	3.668,—
Personal de Secretaría	1.540,—
Deducido por la Hacienda, al hacer efectivos los libramientos de la subvención	353,60
Pagada a U. E. A. por cuotas de 1934 y otros conceptos.	1.223,25
Suscripción al Sindicato de Iniciativas de Madrid	60,—
Seguro de incendios y robo	53,40
Rotulación de anuncios del Patronato Nacional del Turismo	200,—
Dietas por asistencia de un representante de la Sociedad al Congreso de S. A. T. en Valencia	150,—
Pagado al Centro Gráfico Artístico, por clichés	80,—
Adquisición de obras en Esperanto	561,41
Donativo para la suscripción nacional a favor del Ejército.	100,—
Bordado de la bandera de la Asociación y arreglo del portabandera	180,—
TOTAL	10.499,21

RESUMEN

Importa el Cargo..............................	15.415,89
Importa la Data..............................	10.499,21
Existencia en metálico en 31 de diciembre de 1934..................................	4.916,68

Madrid, 31 de diciembre de 1934.—El Tesorero, *Julián Sosa*.—Intervine: El Secretario, *Fernando Redondo*.—V.° B.°: El Presidente, *Julio Mangada Rosenörn*.

UN NUEVO TRIUNFO DE H. E. A.

Desde hace dos años ha pretendido H. E. A. interesar al importantísimo diario madrileño *Heraldo de Madrid* en la utilización de las ventajas que proporcionan los Congresos Universales de Esperanto y puesto que este diario viene organizando viajes de turismo. Por fin hemos conseguido nuestro própósito: *Heraldo de Madrid* patrocina el viaje al XXVII Congreso Universal de Esperanto, y la Asociación en general y sus miembros en particular deben prestarle una activa y eficaz colaboración para que sean en el mayor número posible las adhesiones al viaje que reciba *Heraldo de Madrid*, pues de su éxito depende que anualmente podamos hacer lo mismo, que a Viena, en 1936, acudan también por mediación de este diario numerosos turistas hispanos, sean o no esperantistas, pues los que no lo sean se convencerán, por lo menos, de que sirve para algo. Así, pues, los samideanos de H. E. A. que piensen asistir a nuestro XXVII Congreso Universal habrán de enviar sus adhesiones a dicho diario.

Es nuestro deber trabajar sin descanso, lo más eficazmente posible en nuestros medios esperantistas y fuera de ellos, para alcanzar un gran número de viajeros a Italia, pues, conseguirlo, supone alcanzar también un gran triunfo para nuestra causa.

Sin perjuicio de cuanto *Heraldo de Madrid* publique sobre este viaje, nuestra revista colaborará también en esta campaña de publicidad, y esperamos que nuestros samideanos de provincias secunden la acción en los diarios locales, en los centros, casinos, sociedades y en todo lugar y momento posibles, porque el éxito de este viaje es la consecución de un gran fin: la conquista definitiva del gran diarlio ante la evidencia de la utilidad del esperanto para el turismo; el tener de nuestra parte una eficaz tribuna y un excelente colaborador en la obra que para el esperantismo español supone la organización

del Congreso Universal de Esperanto para 1937 en Madrid, alcanzando en la capital de nuestra República una elocuente y demostrativa manifestación de que el esperanto es lengua viva de un pueblo cosmopolita, es un fácil y eficaz vehículo del pensamiento humano en todas sus manifestaciones, es un medio práctico de toda clase de relaciones entre los hombres, es un verdadero y poderoso imán que une los corazones...

Samideanos, aprovechemos el tiempo y demostremos nuestros entusiasmos prácticamente, procurando que *Heraldo de Madrid* lleve a Italia una numerosa caravana de españoles.

LA DIRECTIVA

A TODOS LOS ESPERANTISTAS HISPANOS

El Esperanto Centro Itala (Galleria Vittorio Emanuele, núm. 92) interesa se le envíe duplicado ejemplar de toda publicación que hable del XXVII Congreos en Roma.

Dada la necesidad de que esta manifestación esperantista alcance la máxima importancia posible, todos los esperantistas hispanos, con la vista puesta en el Congreso para 1937 en Madrid, deben trabajar para que se adhieran a dicho Congreso toda clase de Instituciones de cultura municipales, provinciales y del Estado; toda clase de Instituciones de Turismo, Comercio, Banca, Industria, etc., etc., pues la cuota es solamente de **treinta pesetas,** que se enviarán a *Heraldo de Madrid.*

A fin de que en el Congreso pueda dar idea de cuanto hasta ahora ha hecho el esperantismo, los esperantistas mismos, los Grupos, las Federaciones y la Asociación Esperantista Española, deberán remitir directamente al Esperanto Centra Itala cuanto material les sea posible para la *Exposición Esperantista* que se abrirá con motivo del Congreso: sellos de propaganda, anuncios de Congresos regionales y nacionales, medallas de los mismos, hojas de propaganda, periódicos y demás publicaciones, memorias, guías turísticas, libros, etc., etc.

Los esperantistas harán ver a las instituciones que pretendan adherir al Congreso que alcanzarán una gran publicidad, puesto que aparecerán en muchas decenas de millares de publicaciones en todo el mundo y en el «Libro del Congreso», por lo que la adhesión entraña una importante significación moral y un gran valor como reclamo.

Se recomienda a todos compren *Heraldo de Madrid,* donde con toda frecuencia aaprecerán toda clase de datos acerca del viaje al XXVII Congreso, como las cuotas (ya expresas en pesetas) que habrán de satisfacerse.

de (B) kaj (C), *manradiko, manartiko, pojno.* La kvin membretoj per kiuj finas la homa mano, *fingroj*; iliaj nomoj estas: *dika* (aŭ *polekso*), *montra, longa, ringa* kaj *mallonga.* Parto de la mano inter la fingroj kaj la pojno, *polmo.* Mano kun fleksitaj kaj kunmetitaj fingroj, *pugno.* Fingroj ankaŭ havas tri partojn: la plej ekstera (C) havas malmolan lamenan elkreskaĵon, *ungo.* T-j. m-j. de la birdoj kaj iaj insektoj, *flugiloj.* Du rigidaj organoj kovrantaj la flugilojn de la koleopteroj, *elitroj.*

Abdomenaj membroj (A).—A. m. de la homo, *gambo.* Ĉe la homo kaj bestoj, supra parto de la a. m. (A), *femuro*; meza (B), *kruro*; malsupra (C), *piedo.* Parto de la a., kiu kuniĝas kun la femuro, *kokso.* La akselo de la femuro, *ingveno.* Kuniĝo de (A) kaj (B), *genuo*; de (B) kaj (C), *maleolo.* Posta parto de la genuo, *poplito*; de la homa piedo, *kalkano.* Surtera parto de piedo, *plando.* La piedoj ankaŭ havas *fingrojn* kaj *ungojn.* Tre pintaj ungoj de iaj bestoj, *pintungoj.* Akraj ungoj de rabobestoj, *ungegoj.* Pinta ungo, kiu surkreskas malantaŭ la piedo de virkoko kaj aliaj bestoj, *ergoto.* Korna ekstremo de la piedo de ĉevalo kaj aliaj bestoj, *hufo.* Substanco el kiu konsistas la hufoj, ungoj, haroj, *kerato.* Kiu havas krurojn nerektajn, *tordokrura.* Malhelpata en la marŝo kaŭze de manko aŭ difekto en gambo, *lama*; bastono uzata de lamulo, *lambastono.*

Moveblaj organoj, per kiuj iaj bestoj palpas, *palpiloj.* Moveblaj apendicoj de la polpo kaj aliaj bestoj, per kiuj ili palpas kaj prenas, *tentakloj.* Ĉiuj la partoj el kiuj konsistas la anteroj aŭ la kruroj de insekto aŭ de krustaco, *artiklo.*

KAPO.—Antaŭa parto de la k., *vizaĝo*; supra, *verto*; malantaŭa kaj malsupra, *okcipito.* Linio de la vizaĝo, *trajto.* Vizaĝo vidata de flanko, laŭ la eksteraj trajtoj, *profilo.* Tuto de la vizaĝaj trajtoj kun ilia esprimo, *fizionomio.* Arto opinii pri ies per ĝia fizionomio, *fiziognomio.* Ĉe la supra parto de la vizaĝo (C) estas la *okuloj*, organoj de la vidsento; ĉe la meza (B), la *oreloj*, aŭdorgano, kaj la *nazo*, organo de la flarkapablo; ĉe la malsupra (A) estas la *buŝo*, per kiu oni gustumas. Fadenformaj elkreskaĵoj de la kapo, *haroj.* Arkforma superokula hararo, *brovo.* Supro de la vizaĝo inter la harlimo kaj la brovoj, *frunto.* Flanko de la vizaĝo, *vango.* Flanko de la k., inter la frunto kaj la vango, *tempio.* Malmola alta elstaraĵo super la nazo kaj inter la brovoj, *glabelo.* Parto de la vizaĝo sub la buŝo, *mentono.* Movebla rando de la buŝo, *lipoj supera* kaj *malsupera.* Malbonformo konsistanta el fendiĝo de la supera lipo, *leporlipo.*

(C).—Grizeblanka mola substanco entenata en la kranio kaj formanta la centron de nerva sistemo, *encefalo.* Ĝi konsistas el maso ĉe

la supro de la kranio (*cerbo*), kaj sub la posta parto de la cerbo (*cerbeto* aŭ *cerebelo*). Parto de la nerva sistemo entenata en la spino, *mjelo*, *spina medolo*. Ĉiu el la tri membranoj kiuj ĉirkaŭas la cerbon, cerbeton kaj mjelon, *meningo*; la ekstera membrano, *duramatro*; la meza, *araknoido*; la interna, *piamatro*. Iaj partoj de la cerbeto, *vermo*. Nervoj, kiuj kunligas la cerbeton kaj la cerbon kun la mjelo, *pedunklo*.

Homo ricevas sciigojn en sia cerbo, kaj ordonas movojn per iaj blankaj fadenformaj organoj nomataj, *nervoj*. Kuniĝa punkto de du nervoj, *anastomozo*. Nerva nodo, *ganglio*. Interplektaĵo de nervoj, *plekso*. La nerva retaro, *nervuro*. Scienco pri la nervoj, *neŭrologio*. Scienco pri la rilatoj inter la spiritaj kapabloj kaj la formo de la cerbo kaj la kranio, *frenologio*. Sciencisto, *frenologo*. Homo, kies kranio estas tiel longa kiel larĝa, *brakicefalo*; kies kranio estas kvarono pli longa ol larĝa, *dolikocefalo*.

Iaj partoj lokitaj en la nervaj centroj, *olivo*. la nervo de la koksa regiono, *iskia nervo*. Nerva moviĝo de la vizaĝo de iaj personoj, *tiko*. Nevola movo de parto de korpo, *aŭtomata*, *refleksa*.

Okulo.—(C). Fako de la anatomio pri la o., *oftalmologio*. Kavaĵo kie estas la o., *orbito*. Movebla kovraĵo de la o., *palpebro*. Rapide fermi kaj malfermi la palpebrojn, *palpebrumi*. Returno de la palpebroj eksteren, *ektropio*. Korna elstaraĵo ĉe la interna angulo de la o-j., *karunklo*. Plej profunda membrano de la o. enhavante la nervan aparaton de la vidsento, *retino*. Organeto, kies aro estas unu el la partoj el kiuj konsistas la retino, *bastoneto*. Travidebla antaŭa membrano de la o., *korneo*. Diafana parto de la o., kiu, kvazaŭ lenso, formas la optikan bildon sur la retino, *okullenso*, *okullento*. Malgrandaj sangaj angioj, kiuj premas per ŝtrecigo la okullenton por igi ĝin pli konverĝiga, *procezoj ciliaraj*. Ronda membrano de la o. kun truo en la centro, *iriso*; la truo, *pupilo*. Propreco havata de la o. vidi nete objektojn, kiuj estas ĉe malsamaj distancoj, *akomodo*. Mukoza membrano, kiu surkovras la postan surfacon de la palpebro, kiun ĝi kunligas kun la okulglobo, *konjunktivo*. Likvaĵo, sekrecio de la o., *larmo*. Kiu ne povas vidi, *blinda*. Kiu vidas malnete de malproksime, *miopulo*. Ne povi direkti ambaŭ okulojn al sama celo, *strabi*.

Orelo.—(B). Elstara kartilageca parto de o., *orelkonko* (laŭ Verax, *orelaŭriklo*). Elstaraĵo borderanta orelkonkon, *helikso*; malsupra parto, *orela lobo*. Parto helicforma de la orela internaĵo, *limako*. Parto de la interna orelo, *utriklo*. Meza parto de la interna orelo, kiu havas membranon, per kies vibradoj oni aŭdas la sonojn, *timpano*. Ostoj de la orelo, *martelo*, *amboso*, *lento*, *piedingo*.

Flava substanco sekreciita en la orelo, la larmoj de la orelo, *cerumeno*. Kiu ne povas aŭdi, *surda*.

Nazo.—(B). Superstaranta parto de la vizaĝo inter la buŝo kaj la frunto. N. kurbigita kiel la beko de la aglo, *agla nazo*. Mallonga kaj larĝa n., *stumpa*. Longigita tubforma n., ekzemple, tiu de la elefanto, *rostro*. Ĉiu el la ekstremaj flankaj partoj de la n., *alo*.

Buŝo.—(A). Kavo ĉe la malsupra parto de la vizaĝo. B. de grandaj bestoj, *buŝego*. B. de raba besto, *faŭko*. Pinta longa parto de la b. de la birdoj, *beko*. Tubforma b. de la hemipteroj, *rostro*. Ilo metala por la b. de iaj bestoj, precipe hundoj, por malhelpi ke ili mordu, *buŝumo*. (Ostoj de la b. vidu paĝon 60ª). La du antaŭaj (supera kaj malsupera) partoj de la b., *makzeloj*. Karno kiu kovras la bazon de la dentoj, *gingivo*. Muskolo de la b. por manĝi kaj paroli, *lango* (vidu sur la paĝo 61ª, muskolojn). Parto supra de la interno de la b., *palato*. Akvosimila fluidaĵo de la b., iom muka, por malsekigi kaj ekdigestigi la manĝaĵojn, *salivo*. Korna langeto kiu pendas en la fundo de la b., super la malfermo de la gorĝo, *uvulo*.

Kolo. — Posta parto de la k., *nuko*. Elstaraĵo malsupre de kolhararo de ĉevalo, kaj sur la unuaj vertebroj de la dorso, *postkolo*.

(A).—Interna parto de la k., la kavo post la buŝo, *gorĝo*; ĉe la gorĝo, la kavo tra kiu oni glutas la nutraĵon, *faringo*.

(B).—La supera parto de la spira kanalo, antaŭ la faringo, *laringo*. En ĝi estas la organo de la voĉo; en ĝi estas du kartilagoj, aŭ *aritenoidoj*, kaj unu valvo kartilageca nomata *epigloto*, kiu fermas la eniron de la laringo kiam oni englutas. Kavaĵeto en la laringo inter la voĉaj kordoj, *gloto*.

TORAKO.—Antaŭo de la torako, *brusto*; malantaŭo, *dorso*. Homa brusto, *sino*. Parto de la brusto enhavanta la laktajn glandojn, *mamo*. Malgranda tubero sur la supro de la mamo, *mameto*. Blanka fluidaĵo produktata de la ino de mambesto por nutri la idon, *lakto*. Unua lakto produktata de patrino tuj post la naskiĝo de la ido, *kolostro*; kurbaĵo de la dorso, *ĝibo*.

(A).—Tubo post la faringo, *ezofago*. Poŝo prezentanta ŝvelon ĉe la ezofago de la grajnomanĝantaj birdoj, *kropo*.

(B).—Kanalo post la laringo, *traĥeo*; ĝi disiĝas en du tuboj, la *bronkoj*, ĉiu el kiuj finas en ĉia *pulmo*; kiu estas tegata de la *pleŭro*, sereca membrano kiu surkovras la internon de la brusto.

Ekstremo de la spira kanalo de iaj ketacoj, per kiu la besto forŝprucigas aeron kaj englutigas akvon, *elŝprucigilo*. Organo de la spirado

de la fiŝoj, *branko*. Ili estas du, klape fermataj ekstere de osteca organo nomata *operklo*, kaj surkovrataj interne de membrano, *brankoŝirma*.

Ruĝa vivsuko fluanta tra la korpo de la vertebruloj, *sango*. Diafana fluidaĵo kiu disiĝas de la sango, *sero*. Substanco konsistanta el ruĝaj globetoj (ĉeloj), kiuj estas la kolorigilo de la sango, *hemoglobino*; blankaj globetoj (ĉeloj) de la sango, *leŭkocitoj*. Likva parto de la sango en kiu naĝas la blankaj kaj ruĝaj korpetoj, *plasmo*. Senkolora fluidaĵo konsistanta el plasmo kaj leŭkocitoj, cirkulanta en la histoj tra tuboj (*angioj*), *limfo*. Ĉefa centra organo de la cirkulado de la sango, *koro*; ĝi estas entenata en sako (*perikardo*), kaj enhavas kvar kavaĵojn: du supraj (*aŭrikloj*) kaj du malsupraj (*vestibloj*); la kvar estas surtegataj de membrano nomata *endokardo* (greke «kardo» signifas *koron*). La koro *batas*, tio estas, sin movas ripete, laŭ du movoj: kuntiriĝa (*sistolo*) kaj kontraŭa (*diastolo*). La sango fluas tra tuboj (*angioj*) ĉu de la koro al la histoj, tra la *arterioj*, ĉu de la histoj al la koro, tra la *vejnoj*. Bato de la arterio kaŭzita de la sangofluo, *pulso*. la ĉefa arterio komencanta ĉe la koro, *aorto*. Dikaj arterioj kondukantaj la sangon en la kolon kaj kapon, *karotikaj*. Vejno kiu estas ĉe la faldo de la brako, *baziliko*. Vejno lokita laŭlonge de la vertebraro, *azigosa*. Scienco pri la angioj, *angiologio*. Malgranda interspaco inter la angioj, *areolo*. Interplektaĵo de angioj, *plekso*. Kuniĝa punkto de du angioj, *anastomozo*, *enbuŝaĵo*. Substanco, kiu supoze malfermas la angiojn kaj plifaciligas la kapilarecan cirkuladon, *aperitiva*. Kurbaĵo de angio, kiu revenas en si mem, *anso*.

ABDOMENO.—Supra parto de la a., *ventro*. Malsupra, *pelvo*. Supra kaj meza parto de la ventro, *epigastro*; malsupra, *hipogastro*. (Greke *gastro*=*stomako*). Flanka parto subripa, *hipokondro*. Kaveto sur la mezo de la ventro, *umbiliko*. Posta kaj malsupra parto de la ventro, *sidvangoj*, *postvangoj*, *gluteo*, *postaĵo*. Inter la dorso kaj la gluteo, *lumbo*.

(A).—Granda sakforma organo de la digestado, *stomako*. Granda glando, kiu sekrecias ian digestan sukon dolĉan verdeflavan (*galo'n*), *hepato*. Digesta kanalo post la stomako, *maldika intesto*; poste, *dika intesto*. La kanalo, kiu kondukas la galon de la intesto, *koledoko*. Supra enirejo de la stomako, *kardio*; dekstra elirejo, komenco de la intesto, *piloro*. Mallonga unua parto de la maldika intesto, tuj post la stomako, *duodeno*; meza parto, *jejuno*; lasta, *ileo*. Ĉe la kuniĝo de la ileo, unua parto de la dika intesto, *ceko*, *cekumo*; meza, *kojlono*; lasta, *rektumo*. Fingroforma organeto ĉe la cekumo, *apendico*. Fino de la intesto, *anuso*. Velurosimilaj flekseblaj molaj elstaraĵoj, kiuj

INSTITUTO ESPAÑOL DE ESPERANTO

Para cubrir varias vacantes que existen en el Instituto, se propone a los siguientes miembros de H. E. A., que, además de hallarse en posesión del diploma de «supera kapableco» (caso II del artículo 3.°), sus trabajos de propaganda o literarios les hacen acreedores a esta distinción:

D. Julián Loyola, D. Julián Sosa, D. Salvador Oliván, D. Manuel Monteagudo y D. Hipólito Luengo.

Antes de fin de mes los institutanoj votarán a favor o en contra de ellos, y el silencio se interpretará en el sentido de que votan a favor.

AVISOS IMPORTANTES

En el número 29 de esta revista, correspondiente a septiembre-octubre de 1933, página 13, aparece un «Aviso» en el que se advierte a los miembros de H. E. A. que se les enviarán gratuitamente *los dos primeros cuadernos de la «Helpanta Temaro»* a los que pagasen las cuotas para 1934 antes del 15 de diciembre de 1933. A cuantos así lo hicieron se les envió lo prometido.

En la pág. 7 del núm. 40, septiembre 1934, se dice: «H. E. A. senpage disdonis la du unuajn kajerojn de la «Helpanta Temaro», y en la página 8 del mismo número: «ĉar H. E. A. tuj eldonos la ceterajn kajerojn de la «Helpanta Temaro», la heaanaro povos profiti ĉi tiun lernolibron por la tuja kurso, *havigante al si la ceterajn kajerojn sub la jenaj kondiĉoj: ĉiu membro de H. E. A. pagos la kotizon al H. E. A. por* 1935 (*DU PESETOJN*) *krom UNU PESETO kaj KVINDEK CENTIMOJ por ricevi la kajerojn de la «Helpanta Temaro»* KOMPLETONTAJN LA VERKON kaj ĝustatempe ekzempleron de la 13ª eldono de la BES-a Adresaro.» En consecuencia: *a su tiempo se enviaron los dos primeros cuadernos a cuantos cumplieron los requisitos impuestos, sin que se recibiera reclamación alguna*; ahora, al quedar completa la obra, a aquellos a quienes se enviaron los dos primeros cuadernos *se han remitido los cuadernos y cubierta para completar la obra*, no habiendo existencia de los dos primeros cuadernos por haber sido encuadernada la obra completa en tantos ejemplares como permitieron los dos primeros cuadernos que quedaron después de repartidos a los que pagaron la cuota de 1934 como queda dicho.

Y como han llegado a H. E. A. algunas reclamaciones pidiendo los dos primeros cuadernos, extrañándose de recibir la obra sin ellos, es por lo que se hacen las aclaraciones anteriores.

Los que por diferentes causas no posean los dos primeros cuadernos de esa obra, si quieren completarla habrán de remitirnos los cuadernos ya distribuídos (sin deterioro), más 0,75 pesetas para que se les envíe la obra completa y encuadernada.

Los cuadernos, a nuestro apartado de Correos núm. 1.089, y los giros, a nuestro tesorero, D. Julián Sosa, calle de Gonzalo de Córdoba, 22, Madrid.

* * *

H. E. A. tiene a disposición de sus miembros ejemplares del «Plena Vortaro» de S. A. T. al precio reducido de 22 pesetas (incluído el franqueo certificado), como consecuencia de haber alcanzado un 33 por 100 de descuento, que queda en beneficio de los miembros de nuestra Asociación. Los que deseen la obra, giren dicha cantidad al tesorero, D. Julián Sosa, Gonzalo de Córdoba, 22, Madrid.

VILLANCICOS DE NAVIDAD (KANTOJ DE LA KRISTNASKO)

Entre los numerosísimos villancicos que en todas las regiones de España se cantan con ocasión de la Navidad, he aquí tres considerados como bellos ejemplares de nuestra poesía:

El la multenombregaj kristnaskaj kantoj, kiujn la popolo kantadas dum la tagoj festantaj de Kristnaskon, jen tri, konsideritaj kiel belaj specimenoj de nia poezio:

Soles claros son	Haroj liaj, or';
tus ojuelos bellos;	la okuloj belaj
oro los cabellos,	estas sunoj helaj;
fuego el corazón.	fajro, lia kor'.
Rayos celestiales	Jen en vangoj liaj
echan tus mejillas;	la ĉielaj ĉarmoj;
son tus lagrimillas	estas liaj larmoj
perlas orientales;	gutoj ambroziaj;
tus labios, corales;	lipoj, fajrpasiaj;
tu llanto es canción.	kanto, lia plor';
Oro, los cabellos;	haroj, ore stelaj:
fuego el corazón.	fajro, lia kor'.

Hisp. verkis: Díaz Rengifo.

——o——

Caído se le ha un clavel
hoy a la aurora del seno.
¡Qué contento que está el heno
que se le ha caído en él!
Caído se le ha un clavel.
Hisp. verkis: Góngora.

Ĵus hodiaŭ, jam diant'
falis de la sin' aŭrora.
De l' herbej' jen sento kora
pro l' ricevo, laŭ amant'!
Falis en ĝin la diant'.

—o—

Alma dormida, despierta
y escucha el dulce clamor,
porque esta noche de amor
te ha echado un niño a la puerta.
Hisp. verkis: Ledesma.

Vi vekiĝu, dormo pasis,
aŭdu mildan kanton jam,
ĉar ĉi tiu nokt' de l' am',
ĉe la pord', infanon lasis.

Esperantigis: JULIO MANGADA ROSENÖRN

KONSILOJ POR LA KURSESTROJ

(*Fino.*)

Nur post sufiĉe multe da legado la lernantoj perceptas la strukturon de stilo esperanta kaj trovas, ke oni devas, tradukante, zorge atenti pri ĉiu vorto kaj precipe pri la gramatikaj finiĝoj; ofte oni trovas, ke unu esperantan vorton kunmetitan oni povas traduki sole per ĉirkaŭfrazo, kaj reciproke. Danke la logikan konstruon de Esperanto povas ĉiu, eĉ se li la unuan fojon ricevis en la manon la konatan ŝlosilon kun vortareto, traduki tekston skribitan en tiu ĉi lingvo.

7) Nur kiam oni estas sufiĉe lerta kaj kiam oni sufiĉe legis, oni povas provi sian kapablon koncerne la tradukadon de nacilingvaj tekstoj en Esperanton. (Kompreneble la komencantoj eĉ ne provu traduki el lingvo fremda, ne la gepatra). La unuaj tradukaĵoj restu sole ekzercoj, taŭgaj maksimume por esti korektitaj en la kursoj — certe bona materialo por instruisto, laŭ kiu li povos klarigadi kaj poluri la scion pri la lingvo. Tre taŭga rimedo por ĉiuj, precipe por la memlernantoj, estas la kompara tradukado de originalo en gepatra lingvo kun la esperanta traduko de iu kompetenta aŭtoro. Oni fine provu traduki parton senpere el la originalo kaj poste oni komparu sian tradukaĵon kun la presita. Oni konvinkiĝos, ke laŭ eraroj oni lernas, kaj nur kiam oni atingis sufiĉan gradon de sperteco, oni povas — ĉu parole, ĉu skribe, — aperi antaŭ la plej vasta publiko. Ne evitu la okazon, kiam vi povas paroli esperante en rondo de samideanoj, ĉar nur uzanta la lingvon buŝe, oni povas fariĝi lerta Esperantisto.

Inter la verkoj plej legindaj kaj unuavice legotaj estas antaŭ ĉio

rekomendataj la verkoj de Zamenhof, kiuj ĉiam restos la vera modelo de klara, facile komprenebla stilo. Liaj verkoj estas: Fundamento de Esperanto. Lingvaj Respondoj. Fundamenta Krestamatio (kun multe da liaj artikoloj). Zamenhofaj vortoj (Paroladoj ĉe la internaciaj kongresoj kaj cirkuleroj). Georgo Dandin (Molière). Hamleto (Shakespeare). Ifigenio en Taŭrido (Schiller). La Batalo de l' Vivo (Dickens). La Rabistoj (Schiller). La Revizoro (Gogol). La virineto de maro (Andersen). Marta (Orzesko). La Rabeno de Baĥaraĥ (Heine). Proverbaro esperanta. La Genezo. La Psalmaro. La Sentencoj de Salomono. La Predikanto. La Eliro. Levidoj. (Kelkaj verkoj el la nomitaj aperis en «La Revuo»).

K. E. PRAHA

MALNOVAJ KLASIKAJ ROMANCOJ

ROMANCO DE ABENAMAR

¡ Abenámar, Abenámar,
moro de la morería,
el día que tú naciste
grandes señales había !
Estaba la mar en calma,
la luna estaba crecida :
moro que en tal signo nace
no debe decir mentira.
Allí respondiera el moro,
bien oiréis lo que decía :
—No te la diré, señor,
aunque me cueste la vida,
porque soy hijo de un moro
y una cristiana cautiva ;
siendo yo niño y muchacho
mi madre me lo decía :
que mentira no dijese,
que era grande villanía ;
por tanto, pregunta, rey,
que la verdad te diría.
—Yo te agradezco, Abenámar,
aquesa tu cortesía.
¿ Qué castillos son aquéllos ?
¡ Altos son y relucían !

Abenamar, Abenamar,
maŭro de la maŭrolando,
tagon, kiam ci naskiĝis
estis grandaj la signaloj !
Maro estis ja serena,
lun' laŭ tuta sia grando :
pro naskiĝ' sub tia signo
ne mensogon diros maŭro.
Ĵus aŭdinte, maŭro diris
kaj vi aŭdos, jen la fakto :
—Mi ne diros ĝin, sinjoro,
al mi spite de mortfalo,
ĉar mi fil' de maŭro estas
kaj sklavino el kristanoj ;
al mi la patrino diris
kiam mi infan' kaj knabo :
diru veron, ĉar mensogi
estas agi laŭ kanajlo :
tial, vi demandu, reĝo,
ver' de miaj lipoj falos.
—Pro la ĝentileco cia,
ci akceptu mian dankon.
Ĉu kasteloj tiuj ? Kiuj ?
Brilaj estas, havas alton !

—El Alhambra era, señor,
y la otra la mezquita;
los otros los Alixares,
labrados a maravilla.
El moro que los labraba
cien doblas ganaba al día,
y el día que no los labra
otras tantas se perdía.
El otro es Generalife,
huerta que par no tenía;
el otro Torres Bermejas,
castillo de gran valía.—
Allí habló el rey Don Juan,
bien oiréis lo que decía:
—Si tú quisieses, Granada,
contigo me casaría;
dárate en arras y dote
a Córdoba y a Sevilla.
—Casada soy, rey Don Juan;
casada soy, que no viuda;
el moro que a mí me tiene
muy grande bien me quería.

—La moskeo, do, sinjoro,
kaj alia la *Alhambro*;
ankaŭ jen la *Alixares*,
ĉiuj kvazaŭ mirindaĵoj.
Maŭra konstruisto havis
ĉiutagan oran gajnon,
cent monerojn, kiujn perdis
kiam ne laboris, tagon.
Ankaŭ la *Ĥeneralife*
kun ĝardeno sen komparo;
same *Torres* la *Bermeñas* (1),
altvalora fortikaĵo.—
Jus aŭdinte, ja parolis
tiel reĝo *Don* Johano:
—¡Mi edziĝus, se ci volus,
kun ci bela, ha!, *Granado*;
mi *Kordobo'n* kaj *Seviljo'n*
al ci, kiel edz', donacos.
—Mi edzino estas nune,
ne vidvino, reĝ' Johano,
kaj la maŭr', min posedante,
havas al mi grandan amon.

Ĉi tiun romancon, de nekonita aŭtoro, oni konsideras unu el cent plej bonaj versaĵoj de hispana lirika poezio.

Esperantigis: JULIO MANGADA ROSENÖRN

---

(1) Torres Bermejas (Bermeñas) Ruĝaj Turoj.

—o— BIBLIOGRAFIO —o—

GVIDFOLIOJ PRI TURISMO.—*Slovenio* (Drava Banusejo) el Jugoslavio, kun dudek tre belaj fotografaĵoj kaj landkarto; interesaj informoj.

L'Europanismo, de Josef Zauner.—Eldonis Uŝe-Eĥo, Timisoara, Rumanujo. 32-paĝa broŝuro 15 × 11 kun bildoj. En korekta stilo la aŭtoro defendas la unuiĝan de la eŭropaj ŝtatoj (U. Ŝ. E.) kun eŭropa lingvo (Esperanto) kaj malaperigo de intereŭropaj doganoj. Komprenebale, Britujo kaj Rusujo ankaŭ devas aparteni al Unio.

NEKROLOGO

La 17-an de la ĵus pasinta monato mortis S-ino. Ludovikino Redondo Moreno, bopatrino de nia kara sekretario S-ro. Ferdinando Redondo.; ĉi tiu kaj sia estimata familio akceptu la koran kondolencon de la hispana samideanaro.

ENLANDA KRONIKO

Santander.—La Esperanta Fako de la «Ateneo Popular» de Santander decidis ke ĉiu nova membro de la Fako, kiu pagos 0,50 ptjn. por la membrokarto estu ankaŭ membro de H. E. A., kaj la Esp-a Fako pagos la kotizaĵon. Tiu, kiu jam estas membro de la Grupo, nur devas pagi la duonon de la kotizaĵo. Ni dankas al niaj samideanoj tiun decidon, kiu pligrandigos la nombron de la H. E. A. anoj.

IO EL ĈIO

BONFARO AL SENLABORULOJ

Bonfaranto donis al ia vilaĝestro ian kvanton da pesetoj (ne pli ol trimil), por ke li disdonu ilin al kia ajn nombro da senlaboruloj, kondiĉe ke ĉiu el ili ricevu la saman nombron da pesetoj, kaj pli da pesetoj ol la nombro da senlaboruloj bonfarataj.

La vilaĝestro notis ke se la nombron da ricevitaj pesetoj li dividis per *du* malmankis unu peseto; per *tri*, ankaŭ malmankis *unu*; same per 4, per 5, per 6, per 7, ĉiam malmankis *unu*; eĉ per 10 kaj per 12 malmankis *unu*. Nur se oni dividis ĝin per 11, la divido estis ekzakta. Do li disdonis la pesetojn al *dek unu* senlaboruloj.

Kiom da pesetoj li donis al ĉiu?

SOLVOJ DE LA ANTAŬA NUMERO

La kameloj de la arabo.—Dek unu kameloj.

Ratoj ne priokupantaj al zoologo, sed...—Trato, pirato, aparato, kvadrato, aŭtokrato, bikvadrato, sulfhidrato, protektorato.

* * *

INTERKORESPONDADO

Nikolai Kulis, instruisto de la Supera Lernejo en *Zvenigorod* (Moskovskaja obl - URSS), nun studas la hispanan lingvon kaj deziras korespondadi kun hispanaj geinstruistoj aŭ gestudentoj (precipe el Toledo kaj Salamanca) pri lingvscienco kaj literaturo. Oni povas skribi esperante, hispane, france, angle, germane, ruse kaj latine.

TIPOGRAFÍA CHULILLA Y ANGEL.—Torrecilla del Leal, 17 - Teléfono 71926